

ვენიზუელი პროექტების სახეები

ქეთევან კინმარიშვილი

სტუ ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

ვენეზუელი პროექტები დაკავშირებულია ახალი საწარმოების შექმნასთან, საცდელი ნიმუშების ან პროდუქციის პარტიის დამზადებასთან, დანადგარების (ალჭურვილობის) შეძენასთან და სხვა ძვირადღირებულ სამუშაოებთან. ეს პროექტები კომერციულია და ფინანსდება, როგორც წესი, კომერციული ბანკებიდან უკან დაბრუნების პირობით. ბევრ კომერციულ ბანკში შექმნილია სპეციალური განყოფილებები, დამუშავებულია საინვესტიციო საქმიანობის პრინციპები.

საკვანძო სიტყვები: სამოდერნიზაციო პროექტი; ნოვატორული პროექტი; წამყვანი პროექტი; პიონერული პროექტი; მონო-პროექტებად; მულტიპროექტებად; მეგაპროექტებად.

შესავალი

ვენეზუელი პროექტები დაკავშირებულია ახალი საწარმოების შექმნასთან, საცდელი ნიმუშების ან პროდუქციის პარტიის დამზადებასთან, დანადგარების (ალჭურვილობის) შეძენასთან და სხვა ძვირადღირებულ სამუშაოებთან. ეს პროექტები კომერციულია და ფინანსდება, როგორც წესი, კომერციული ბანკებიდან უკან დაბრუნების პირობით. ბევრ კომერციულ ბანკში შექმნილია სპეციალური განყოფილებები, დამუშავებულია საინვესტიციო საქმიანობის პრინციპები. მათ შორის: საინვესტიციო საქმიანობის სტრატეგია, საინვესტიციო პროექტების ფორმალიზებული შეფასების სისტემა; საინვესტიციო პროექტებზე მუშაობის ტექნოლოგია და სხვა.

ძირითადი ტექსტი

სამეცნიერო-ტექნიკური დონის მიხედვით განასხვავებენ შემდეგ ვენეზუელურ პროექტებს:

➤ **სამოდერნიზაციო პროექტი** — პროტოტიპის კონსტრუქცია (საბაზისო ტექნოლოგია კარდინალურად არ იცვლება);

➤ **ნოვატორული პროექტი** — ახალი ნაწარმის კონსტრუქცია მნიშვნელოვნად განსხვავდება ძველისგან.

➤ **ნამყვანი პროექტი** — კონსტრუქცია ემყარება ნამყვან (მონინავე) ტექნიკურ გადანყვეტებს.

➤ **პიონერული პროექტი** — წარმოიქმნება ადრე ჯერ არარსებული მასალებით, კონსტრუქციებით, ტექნოლოგიებით, რომლებიც ასრულებენ როგორც ძველ, ასევე ახალ ფუნქციებს.

გადასანყვეტი საკითხების მასშტაბებიდან გამომდინარე ინოვაციური პროექტები იყოფა:

➤ **მონოპროექტებად.**

➤ **მულტიპროექტებად.**

➤ **მეგაპროექტებად.**

მონოპროექტები ხორციელდება, როგორც წესი, ერთი ორგანიზაციის ან ქვეგანყოფილების მიერ. მაგალითად, კონკრეტული ნაწარმის, ტექნოლოგიის შექმნა. ასეთი პროექტების შესრულება მკაცრი ვადებისა და დაფინანსების ზუსტად განსაზღვრულ ჩარჩოებშია მოქცეული. პროექტს ხელმძღვანელობს კოორდინატორი ან ხელმძღვანელი.

მულტიპროექტები მიმართულია რთული ინოვაციური მიზნის მიღწევაზე, მაგალითად, სამეცნიერო-ტექნიკური კომპლექსის შექმნაზე, მნიშვნელოვანი ტექნოლოგიური პრობლემის მოგვარებაზე. მის ფარგლებში გაერთიანებულია დიდი რაოდენობით მონოპროექტი. მისი შესრულებისას აუცილებელია მაკოორდინირებელი ქვეგანყოფილებების შექმნა.

მეგაპროექტები წარმოადგენენ მრავალმიზნობრივ კომპლექსურ პროგრამებს, რომლებიც ცენტრალიზებულად ფინანსდება და იმართება საკოორდინაციო ცენტრიდან. მაგალითად, დარგების ტექნიკური „გადაიარაღების“ პროექტები, კონვერსიის პრობლემების გადანყვეტა, პროდუქციისა და ტექნოლოგიის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება.

ინოვაციური პროექტების დაფინანსებისას საინვესტიციო საქმიანობის სტრატეგია ემყარება პრიორიტეტების განსაზ-

ღვრას. ფორმალიზებული შეფასებების შედეგად ირჩევენ ისეთ პროექტებს, რომელთაც უპირატესობას ანიჭებენ. მათი შემუშავება ხდება საინვესტიციო საქმიანობის მიზნების გათვალისწინებით, რომელთა შორის შეიძლება იყოს: დაკრედიტების დასაშვები მოცულობა, დამატებითი ეფექტების არსებობა, მოგების დასაშვები მინიმალური მარჟა. ინვესტიციებთან მუშაობის ტექნოლოგია მოითხოვს გაუმჯობესების, თანხლების, კონტროლისა და კონსულტაციის განხორციელების უზრუნველყოფას.

თითოეულ პროექტს უნდა გააჩნდეს მკაფიოდ ჩამოყალიბებული მიზანი, რათა სათანადოდ შეფასდეს მიღებული შედეგი. ნებისმიერი პროექტის საბოლოო წარმატებას ბაზარი განსაზღვრავს.

ყველა პროექტი გადის **ექსპერტიზის** პროცედურას, ექსპერტიზის საფუძველზე იღებენ გადაწყვეტილებას დაფინანსების მოცულობისა და მიზანშეწონილობის შესახებ.

დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ექსპერტიზის ჩატარების ვადებს, განაცხადის შეტანის მომენტიდან დაფინანსების ხაზის გახსნისა და სუბსიდიების მიღებამდე პერიოდის ხანგრძლიობას.

ექსპერტიზა შედგება შემდეგი ეტაპებისგან:

- პროექტის წინასწარი შეფასება;
- კომპლექსური ექსპერტიზა;
- დასკვნის მომზადება.

წინასწარი შეფასების სტადიაზე ხდება პრაქტიკულად განხორციელებადი და ეკონომიკურად ეფექტური პროექტებისა და პროგრამების ამორჩევა. ამასთან აუცილებელია გათვალისწინდეს:

- პროექტის შესატყვისობა ინვესტორის მიზნებთან;
- განმცხადებლის დამატებითი საზოგადოებრივი და სოციალური ეფექტი;
- ახლად შექმნილი ქონების კუთვნილება;
- დარგობრივი ორიენტაცია და პროექტის განხორციელებისას მოზიდული რესურსები;
- რისკები;
- კავშირი სხვა სამეცნიერო-ტექნიკურ პროგრამებთან;
- საგადასახადო შეღავათების არსებობა;

➤ ქვეყნის იმპორტ-ექსპორტულ კავშირებზე ზეგავლენა.

კომპლექსური ექსპერტიზა მოიცავს:

➤ პროექტის მონაწილეთა შეფასებას (კომპლექსურობა, ხელმძღვანელთა პრაქტიკული გამოცდილება, ჩატარებული მარკეტინგის ხარისხი, კომპანიის საქმიანი გამოცდილება, პროექტის შემსრულებლის პოტენციური კაპიტალი, ფინანსური რისკებისგან დაცვის ღონისძიებები, კომპანიაში სამუშაოების მოცულობა, არსებულ სიმძლავრეებთან შესაბამისობა, კვალიფიციური პერსონალის არსებობა).

➤ შესასრულებელი პროექტების შედეგებისთვის საქონლისა და მომსახურების მიმდინარე (არსებული) და პერსპექტიული ბაზრის შეფასებას (მდგომარეობა ბაზარზე, პოტენციური მოცულობის გამოვლენა, კონკურენციის პერსპექტივა, კომერციული წარმატების ალბათობა, გაყიდვების მოსალოდნელი მოცულობა, ფასწარმოქმნა, ზეგავლენის მოხდენა უკვე არსებულ საქონელზე).

➤ გამოყენებული სამეცნიერო-ტექნოლოგიური გამოგონებების შეფასებას (უნიკალურობა, პატენტის დაცულობა, ნედლეულისა და მასალების არსებობა, პროგრესულობის საერთო ტექნიკური შეფასება, ტექნიკური წარმატების ალბათობა, ზემოქმედება სხვა პროექტებზე).

➤ ფინანსური ნაკადის შეფასებას (სასტარტო და მთლიანი ხარჯების შეფასება, საშუალებათა გადანაწილება პროექტის ეტაპებისა და მიზნობრივი ელემენტების მიხედვით, საშუალებათა დაბრუნების პერიოდის ხანგრძლიობა, ფინანსური რისკი, რენტაბელობა, საშუალებათა დაბრუნების მექანიზმი, გარანტიები).

➤ ეკოლოგიური და სოციალური შედეგების შეფასებას.

დასკვნა

პროექტის დასკვნითი ეტაპი გულისხმობს მისი შესრულებისა და დაფინანსების მიზანშეწონილობის დასაბუთებას. ყველა პროექტს უნდა გააჩნდეს გეგმა და შეესაბამებოდეს გაფორმების მოთხოვნებს. ეს კი, თავის მხრივ, განსაკუთრებულ მოთხოვნებს უყენებს ინოვაციური პროექტების მენეჯერებს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ქ. კინმარიშვილი. ინოვაციური მენეჯმენტი. 2016 წ.
2. Инновационный менеджмент, под ред. С. Ильенковой, М., 2014.
3. Иновационный менеджмент, под ред. В. Горфинкеля, М., 2007.
4. [http: //www.russba.ru/](http://www.russba.ru/)

REFERENCES:

1. K. Kitsmarishvili. Innovative Management. 2016 y.
2. Innovative Management, Ed. of S. Ilenkovy, M. 2014.
3. Innovative Management, Ed. of V. Gorfinkel, M. 2007.
4. [http: //www.russba.ru/](http://www.russba.ru/).

THE TYPES OF VENTURE PROJECTS

Ketevan Kitsmarishvili

Associated Professor, GTU

RESUME

Venture projects are connected to the occurrence of new enterprises, production trial samples or party of product, purchase of installation (equipment) and other expensive works. This project is commercial and as a rule, it is financed on the condition for return from the commercial banks. Most commercial banks have special departments, where principles of investment business are being processed.

Keywords: Modernization project; Innovative Project; leading project; Pioneer Project; Monoprojects; Multiprojects; Megaprojects.